

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostopna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za tuzemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 56.

Sobota, 15. julija 1933.

Leto VIII.

Londonska konferen- ca rešena.

Na londonski gospodarski konfe-
renci so se sprli pristaši zlate valute
in deflacisti. Te vodijo Zedinjene dr-
žave. Končno so se zedinili na fran-
coski predlog, da se valutarna vpra-
šanja odgode, dokler ne bodo rešena
druga vprašanja. Komisije sedaj na-
daljujejo svoje delo.

Za delavstvo je najvažnejša go-
spodarsko komisija, ki bo razprav-
ljala o javnih delih v deželah z
največjo nezaposlenostjo. V tej ko-
misiji bo sodelovala tudi delegacija
Mednarodnega urada dela, ki jo vodi
s. Jauhauz in bo predložila komisiji
obširen material z obširnimi načr-
tom, kako naj se to vprašanje skuša
rešiti v omiljenem nezaposlenosti.
Sovjetska ruska delegacija pa bo za-
govarjala Litvinov gospodarski nena-
padalni pakt ter podala smernice,
kako naj bi se povečala izmenjava
bлага med posameznimi deželami.

Svetovna gospodarska kon- ferenca v Londonu

bo odgodena do jeseni. Londonska
gospodarska konferenca je zopet po-
kazala, kako nesposoben je kapita-
lizem za ureditev gospodarstva. Kaos
sebični teženj ne dopusča konkretnega
sporazuma.

Kakšna naj bo po- dunavska pogodba

Podunavska pogodba naj bi ure-
jevala odnose med Ogrsko in Avstri-
jo na eni strani ter Malo antanto in
nje zaveznici na drugi strani. Pog-
odba naj bi se sklenila po načelih,
ki jo skleneta Francija in Italija.

Po tem načrtu pogodbe bi morale
te države progresivno medsebojne
carine zboljšati, ugodnostne pogodbe
naj bi se opustile ter omejil stik le z
drugimi državami, odstrandile naj bi se
devizne omejitve, opustili bi se kon-
tingenti in izvršili bi se sklepi v Stresi
glede olajšanja agrarnih kreditov.

O tem razpravljata predvsem Ita-
lija in Francija deloma sporazumno
s prizadetimi državami.

Gospodarska politika lakote.

Sporazumeli so se, da se zmanjša sve-
tovni žitni pridelek.

Med žitnimi magnati štirih naj-
večjih držav pridelovalk žita, to je
Kanade, Avstralije, Zedinjenih dr-
žav ameriških in Argentinije (Rusija
za nje menda ne obstoji), se je baje
dosegel sporazum v tem smislu, da
se površina zemlje, posejane z žitom,
zmanjša, da bi se na ta način prepre-
čil padec žitnih cen.

Mednarodna žitna politika se zopet giblje.

Še pred par tedni je svetovno ča-
sopisje vseprek poročalo, da je žit-
na letina povsod zelo ugodna in se
pričakuje obila žetev. Žitni farmerji
so zato hiteli, da čimprej prodajo
svoj pridelek, še ko je bil na njivi,
ker so se bali, da bodo vsled dobre
žetve pozneje cene padle. Radi veli-
ke ponudbe so cene v resnici začele
padati in žitni veleprekupčevalci so
se poceni založili. Sedaj pa, ko je
žito pokupljeno in je žetev v Ameri-
ki in Avstraliji opravljena, so se pa
naenkrat, kakor vsako leto, pojavile
v svetovnem časopisju vesti, da je
bila žetev vseskozi izredno slaba.
Posledica tega je, da cene žitu zopet

Komisijonelni ogled v revirjih

Vendar je prišlo do izpolnitve za-
hteve Zveze rudarjev in II. skupine
rudarske zadruga, da oblastva na licu
mesta ugotove dejanski stan bede, ki
obstoja danes med rudarskim delav-
stvom Trboveljske premogokopne
družbe.

Dne 10. julija je namreč prišla v
revirje komisija, obstoječa iz zastop-
nikov ministrstva za socialno poli-
tiko, banovine, rudarske oblasti,
sreskega načelnika in zastopnika
Delavske zbornice, z nalogo, da na
licu mesta ugotovi dejanski položaj
in potem poda svoje poročilo. Ne
delamo si iluzij, da bo s to komisijo
kaj pomagano prizadetim rudarjem.
Ali dve dobre strani pa lahko ima
ta komisijonelni ogled in sicer: pr-
vič, da se bodo zastopniki oblasti
sami osebno prepričali o strašni la-
koti, ki vlada med rudarskim delav-
stvom, da v bodoče ne bodo verjeli
denuncijacijam, češ, da se beda ru-
darjev pretirava in drugič pa, da
bodo mogli z vso svojo avtoriteto
povedati navzgor, da je beda v re-
virjih dosegla višek in da se bodo
morala najti tudi sredstva za odpo-
moč.

Kaj je komisija videla?

Da je v Zagorju in okolici 924
brezposelnih z 898 svojci. Vsi ti
brezposelni, po večini rudarji, se
preživljajo edino s tem, kar dobe na
občini v obliki par kilogramov ko-
ruznega zdroba ali moke mesečno
in pa s tem, kar si priberečajo po
hrbih med kmeti.

Nad 9 let sem delal pri družbi in
maja meseca sem bil reduciran.
Imam že štiri otroke in žena mi je
nocoj rodila še petega, a nimamo
prav ničesar v shrambi.

Vsa naša prehrana je milo- ščina dobrih ljudi.

Tako se je glasila izpoved brez-
poselnega rudarja. Pred komisijo so
došli začasni upokojenci v starosti
30 do 40 let. Trinajst let sem delal
pri družbi, reduciran sem bil; radi
splošne onemoglosti sem začasno
upokojen in dobivam mesečno po-
kojnino 263 dinarjev, od tega pa nas
mora živeti 8 oseb. Kako naj živi-
mo? Žalostni in pretresljivi so bili
ti prizori; vendar najtežji pa je bil,
ko so prišle pred komisijo matere-
žene še zaposlenih rudarjev. Gospo-
dije pomagajte, dajte nam živež ali
pa našim možem delo;

6, 8, 10, da celo 12 otrok imamo, pa jim nimamo ni- česar za pod zobe dati.

Kako to mater boli! Naši možje
tako malo zaslužijo! Na zadnjem
plačilnem dnevu, ko je bil odtegljaj,
mi je ostalo samo 60 dinarjev za
prehrano desetih ljudi za 14 dni.
Otroci naši ne vedo več kaj je kruh;

Bolgariji vzhodni pakt ne diši.

Bolgarsko oficiozno glasilo »Zna-
me« pravi v članku o vzodnem pak-
tu, da ga Bolgarija ne more podpisati,

naraščajo in ga bodo magnati, ki so
ga poceni kupili lahko drago prodajali.
Ta pojav opazamo vsako leto in
mednarodni svet to mirno gleda,
medtem ko milijoni ginejo gladu.

mleko in sladkor so izginili iz naših
kuhinj. Danes smo desetega v me-
secu in nimamo niti peščice koruz-
nega zdroba za v lonc in še le pet-
najstega bomo lahko kaj dobile. Kaj
bomo do takrat kuhale? **Gospodje
pomagajte!** To je bila ena sama za-
lostna prošnja objokanih in od bede
popolnoma izmučenih delavskih žen.

Opoldne je šel del komisije ne-
pričakovano v razna rudarska sta-
novanja, da vidi kaj ti ljudje za ko-
silo uživajo.

Redek močnik iz koruznega zdroba, s črno žitno kavo brez sladkorja in solata brez vsakega olja, to je bilo ko- silo.

S to hrano naj potem mati doji
svojega dojenčka, s to hrano se naj
potem otrok razvija in raste, s to
hrano naj potem družinski poglavar-
mož gre na šiht, da koplje premog,
dviga težko oporno lesovje, in dvi-
ga storitev vedno višje, zato da di-
vidende delničarjem rastejo!

To je videla komisija. Videla je
komisija in videla bo naša javnost
slike okostenjakov nedolžnih otrok
in izčrpanih mater, kot posledice te-
ga strašnega gorja, katero se je že
tem nedolžnim črvičkom zajedlo v
kri in mozeg, že takorekoč na ma-
terinih prsih in katere bodo nosili
v sebi skozi celo svoje življenje. Da,
to so posledice krivičnosti gospo-
darskega reda današnje družbe. To
so posledice humanosti in visoko
hvalisane civilizacije 20. stoletja.

Isto sliko je dobila komisija tudi
v Trbovljah in Hrastniku in istotako
bo dobila povsod, kamor koli bo šla,
pa četudi gre na rudnik Velenje ali
pa na Leše.

Zveza rudarjev Jugoslavije

je v sporazumu z II. skupino rudar-
ske zadruga stavila komisiji slede-
če predloge:

1. Za brezposelne se naj nujno
preskrbe zasilna dela, da se jim s
tem omogoči samostojno preživlja-
nje. Dokler pa to ni mogoče izvesti,
se pa naj nemudoma preskrbe živila
za njih preživljanje, da ne bodo tr-
peli lakote.

2. Primanjkljaji na zaslužku ru-
darjev, ki vsled praznovanja ših-
tov ne dosežejo potrebnega eksisten-
čnega minimuma, se naj krijejo iz držav-
ne pomoči v obliki živil.

3. Za ubožne otroke v starosti
od 6 do 16 let se naj ustanovi po-
možna kuhinja.

4. Trboveljska premogokopna
družba naj sedaj izdani odlok v po-
gledu razporeda zaposlitve za časa
praznovanja strogo upošteva.

5. Trboveljska premogokopna
družba naj ne deložira svojih redu-
cirancev, dokler si ne morejo pre-
skrbeti stanovanj drugod.

Luka Pavičević:

Formiranje političnih strank.

Ali bodo socialisti obnovili svojo
stranko? — Kakšna bo morala biti
socialistična stranka. — Prvi pogoji
za socialistično delovanje.

1. Obnavljanje političnega delovanja.

Po 6. januarju 1929 so bile uki-
njene vse politične stranke v naši
državi. Od takrat pa do danes so
bile izvršene v državi mnoge refor-
me tako v upravni in sodni, kakor
tudi v splošni politični zakonodaji.
Poprejšnji naziv države je bil izme-
njen; država Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev se sedaj imenuje Jugoslavija,
katero ime označuje edinstvo treh
plemen enega in istega naroda. To
ime smo mi socialisti v zedinjeni dr-
žavi prvi počeli sugerirati in popu-
larizirati, ker smo svem našim orga-
nizacijam takoj po svetovni vojni
dali jugoslovanski pridevek. Tako se
je med drugim imenovala: Socialistič-
na stranka Jugoslavije, Glavna de-
lavška zveza Jugoslavije, Zveza ko-
vinarjev Jugoslavije, Zveza gradbe-
nih delavcev Jugoslavije itd.

Z ukinjenjem ustave v naši drža-
vi — kar bo mogla zgodovina naj-
boljše pojasniti in mogoče tudi opravi-
čiti — so bile ukinjene tudi vse po-
litične stranke, med temi tudi socia-
listična. S tem je prenehalo pri nas
vsako politično strankarsko življe-
nje. Četudi so stranke kot take for-
malno ukinjene, so pa vendar ostale
tendence politično strankarskega o-
predeljenja. One so živele dalje v
ljudih, v grupah, da ne rečem v raz-
redih in nastalo je neko pregrupira-
nje poedinih prejšnjih strankarskih
formacij. Z uveljavljenjem nove u-
stave, pred nekako dvema leti, je
bila tudi formalno priznana pravica
ustanavljanja političnih strank z eno
edino omejitvijo: da stranke ne sme-
jo biti plemenske, pokrajinske ali
verske, ampak splošno ljudskega
značaja, jugoslovanske. Na ta način
so bile ustanovljene nove stranke:
Jugoslovanska radikalna kmečka de-
mokracija in Jugoslovanska narodna
stranka. Že dalje časa pa se ustanav-
lja tudi Jugoslovanska radikalna so-
cialistična stranka. Njeni ustanovite-
lji, dr. Dragotin Smiljanič, zdravnik
in Pavel Todorović, advokat, sta svo-
jim prijateljem v privatnih dopisih
sporočila razloge in glavne točke
programa bodoče stranke. Četudi ta
stranka formalno še ni ustanovljena,
je pa vendar verjetno, sodeč po res-
nosti ljudi, ki vodijo pripravljala de-
la, da ne bodo obstali na pol poti.
Tako moremo torej reči, da imamo
že tri buržoazne kapitalistične stran-
ke. Ali in kdaj ter kako spremenjene
se bodo obnovile prejšnje stranke,
kakor: radikalna, demokratska in
druge, bomo še le videli. Toda po
trdovratnem zadržanju poznanih pr-
vakov teh strank sodeč — ker ne
pristopajo k novim strankam — se
vseposplošno misli, da oni samo čakajo
boljših pogojev, pa da bodo svoje
stranke tudi javno obnovili. Pa tudi
neglede na to, smemo po vsem tem
kar danes obstoji, zaključiti, da je
politično strankarsko življenje v Ju-
goslaviji že obnovljeno.

To dejstvo, kakor tudi objektivno
vpoštevanje interesov delavskega
razreda v Jugoslaviji, je dalo pobudo
tudi našima sodrugoma Josipu Pe-
tejanu in dr. Živko Topaloviću, da sta
postavila javnosti, kakor tudi svo-
jim strankinim prijateljem vprašanje

obnovitve socialistične stranke v naši državi.

Tudi to je prav in to tembolje, ker sta ss. Petejan in Topalović načela to vprašanje o pravem času.

2. Obnavljanje socialistične stranke v Jugoslaviji.

Stara je želja vseh socialistov na celem svetu, da imajo tudi svojo lastno stranko. Ker samo stranke so tiste organizatorične formacije, v katerih se grupirajo vsi ljudje raznih položajev in poklicev, ki pa imajo enotno usmerjeno ideologijo. Socialistične stranke so v svoji osnovi delavske stranke, ali bolje rečeno, politične formacije delavskega razreda. Vendar to ne more ovirati nikogar, pa naj pripada kateremu koli družabnemu redu, ali zavzema kakoršenkoli položaj, da ne bi pristopil v socialistično stranko in v njej aktivno deloval za njene ideale.

Kaj pa so ideali socialistične stranke? Današnja družbo, ki je osnovana na privatnem bogastvu, v katerem se vrši izkoriščanje razreda po razredu, mora nadomestiti nova družba, v kateri bodo vsa družabna dobra skupna last; treba jo je zamenjati z družbo, v kateri ne bo izkoriščevalcev, niti izkoriščanih, z družbo v kateri ne bo brezposelnih, ne presitih, ker so bogati, ne gladnih, ker so nezaposleni in siromašni; treba jo bo zamenjati z družbo, v kateri bodo vsi njeni člani, ki delajo v korist družbe, dobili iz družbene skupnosti vse kar je za moralno in za družbo koristno življenje vsakega posameznika potrebno. Z eno besedo: **današnji kapitalistični družabni red je treba zamenjati s socialističnim!** To so ideali socializma in vsake prave socialistične stranke.

Za te ideale, ki so končni cilj socializma, se bore vse prave razredne delavske stranke socialistov celega sveta. Zanje se mora boriti tudi socialistična stranka v Jugoslaviji. Kakor sem že poprej omenil, da mora biti delavski razred osnovni temelj, jedro, iz katerega mora vsaka resnična socialistična stranka postajati, pa so vendar še poleg najemnih delavcev in nameščencev tudi pripadniki drugih slojev, ki imajo na socialističnem družabnem redu svoj interes. Leti bi morali ne samo bolje plasirati svoje osebne intelektualne in moralne sposobnosti, ampak bi v taki družbi mogli tudi bolj uživati plodove svojih sposobnosti. Tu pridejo v poštev ne samo vsi mali posestniki, ki se danes težko bore za svoj gospodarski in moralni obstoj in ki v mnogih slučajih trpe vsled posledic revščine, kot najemni delavci, ampak tudi mnogi in mnogi intelektualni delavci, katerih intelekt je dandanes samo predmet in to predmet, katerega vrednost se svojevoljno ocenjuje in sebično plačuje. Baš zato, ker tudi drugi družabni krogi vidijo svoj interes v bodočem socialističnem družabnem redu, in ker vedo, da gospodarski razvoj kapitalizma nujno vodi k nastanku nove družbe, v kateri bo vladala pravica in skupnost, bodo mnogi, tudi iz teh vrst pripadali socialistični stranki.

V Jugoslaviji žive kapitalisti in delavski razred. V njej imamo socialno in ideološko si blizu stoječe elemente, zato je v Jugoslaviji tudi mesta za socialistično stranko.

(Dalje prihodnjič.)

Steklo so mešali v delavsko jed.

V Moskvi je bilo izmed 12 obtožencev 5 od njih obsojenih na smrt. Zaposleni so bili v tovarni ter so v tovarniški delavski kuhinji od početka leta 1932 primešavali jedi zdrobljeno steklo, pesek, lase, žeblje itd. To je dognala preiskavateljica, ker je bilo vedno več pritožb. Organizirali so to ljudje, ki so bili prej kmetje pod vodstvom bivšega carskega častnika Oškina-Stepanova, ki je bil zaradi požiga že kaznovan z zaporom na deset let, pa je ušel iz ječe.

Narodna skupščina. Narodna skupščina v Beogradu se sestane dne 24. t. m. na kratko zasedanje.

Strah ameriškega kapitalizma.

V kapitalističnih vrstah Amerike je zavladal velik strah zaradi posledic politike novega predsednika Roosevelta. Severna Amerika je bila dežela, v kateri se je kapitalizem popolnoma svobodno razvijal. Tega razvika ni ovirala nikakršna fevdalna zgodovina ali stari razredi. Istotako se kapitalizem v Ameriki ni bal delavcev, ki so se omejevali v glavnem le na miroljubno strokovno gibanje. Velik razvitek industrije je omogočal relativno visoke mezde. Revolucionarnih gibanj med severoamerikanskim delavstvom ni bilo. V tem novem svetu je mogel tedaj kapitalizem nemoteno razvijati vse svoje posebnosti.

Bogastva so ogromno grupirana, vsa industrija je v veliki meri podrejena oblasti kartelov in v lasti velikih bank. Prav zaradi tega, ker je bil kapitalizem popolnoma neodvisen, delavstvo pa brez vsakršne zavarovalne ustanove, je delavstvo zadela kriza hujše kakor kjerkoli na svetu. Število nezaposlenih je tam prekoračilo 13 milijonov. Delavci in nameščenci so potrošili vse svoje prihranke ter zapadli v strašno bedo, obenem je pa ogromno število podjetij propadlo. Velekmetijstvo, ki dela izključno z dovršenimi in dragimi stroji, se je zbalo grozečega popolnega propada. Cene produktov kmetijskega gospodarstva so tako padle, da na odplačevanja dolgov ni bilo več misliti. V tem stanju propadanja je bil izvoljen z veliko večino novi predsednik republike kot znak protesta proti bivšemu predsedniku, ki je bil velik kapitalistični magnat.

Ko so stvari v gospodarstvu dozorele, so se jele pojavljati socialistične rešitve kot edina možnost in so se jim jeli pridruževati ljudje, ki so sicer načelni nasprotniki socializma. V volitvah predsednika Roosevelta se je kandidat boril proti socialističnemu kandidatu. Sedaj pa je prisiljen, da vodi politiko, ki je za ameriške kapitaliste pravi socializem. Roosevelt je opustil temeljni princip nedotakljivosti kapitalistične lastnine in svobode dela. Roosevelt je razglasil **državno kontrolo nad celotnim gospodarstvom.**

Vse panoge gospodarstva se morajo organizirati. Vsako podjetje mora imeti posebno dovoljenje, ki se mu da, če se podredi državnim kontrolam in spoštuje tarifne pogodbe. V vsaki industriji se mora izdelati **kollektivna pogodba** med organizacijo delavcev in organizacijo delodajalcev. Kollektivna pogodba bo vezana s posebnim odlokom, ki ga izda predsednik republike, in v katerem **bodo določene minimalne plače in maksim**

alni delovni čas. Načelno določa, da delovni čas ne sme biti daljši kakor 40 ur tedensko, niti ne sme biti mezda nižja kakor 12 dolarjev na teden (okoli 700 dinarjev). Kolektivne pogodbe smejo torej določati samo še krajši delovni čas in višje mezde. Podjetje, ki bi kršilo kolektivno pogodbo, se mu odvzame dovoljenje za izvrševanje obrti.

Predsednikov program določa okoli 4 milijarde dolarjev (240 milijard dinarjev) za javna dela z **namenom, da omili nezaposlenost.**

V svrhu omiljenja dolgov, predvsem v poljedelstvu in zaradi zvišanja cen je predsednik pooblaščen, da zniža vrednost denarja za polovico. Toda ta ukrep zadeva tudi delavce in nameščence, ker s padanjem vrednosti denarja in skakanjem cen blaga padajo delavske mezde. Zato strokovne organizacije energično zahtevajo, **ohranitev kupne moči mezde** s tem, da se zvišajo sorazmerno z naraščanjem cen. V veljavi bo torej tudi določba o **gibljivih mezdah**, ki se bodo določevale z ozirom na gibanje cen blaga.

Strokovno gibanje v Ameriki sedaj ne zahteva samo uvedbo vseh vrst državnega zavarovanja, marveč tudi, da se bremena vseh teh zavarovanj naloži izključno državi, in glede delovnega časa zahteva **ob popolni mezdni petdnevni delovni teden in po šest ur dnevnega dela.**

Ta primer jasno dokazuje, da je za bodočnost socializma najvažnejša stvar razvoj gospodarstva. V nerazvitem gospodarstvu se socializem sploh ne da ustvarjati, toda v jako razvitem kapitalističnem gospodarstvu bo mogoče naglo in lahko priti k socializmu. Naravno je, da si bo moral tudi ameriški proletarijat sam ustvariti jasno socialistično naziranje, da ga bo v primernem trenutku mogel takoj neposredno uresničiti. **Takozvanega maksimalnega programa** tam že ni več, neki daljnji ideal, marveč je le še predmet praktičnega dela. Tega se ameriški kapitalisti dobro zavedajo, zato jih pa že sedaj obdaja velik strah. Vendar se usodi ne bodo mogli ogniti. Iz razvitega kapitalizma se pač ne more nič drugega razviti kakor socializem. Kapitalistična mašina se sčasoma sama sebe zadavi. Zaradi monopola kapitalistične lastnine prenehajo stroji delati, milijone ljudi ostane brez dela, zavladala beda, propada ljudstvo in država. Tu ni drugega izhoda, kakor postopno ukinitje monopola kapitalistične lastnine in postavitve proizvodnje pod kontrolo države.

(Po Rad. Nov., B.)

Doma in po svetu.

Dve sladkorni konferenci v Beogradu. Zadnjič smo poročali, kako drag je sladkor pri nas v primeri s ceno po drugih deželah. Sladkor se prideluje doma in par tisoč vagonov ga je v zalogi. Ena tovarna je zaslužila 53 odstotkov čistega dobička. Sladkorne tovarne groze kmetom, ki pridelujejo sladkorno repo, da repi znižajo kupno ceno, ki je že sedaj mnogo prenizka. Pridelovalci sladkorne repe so meli zaraditega v Beogradu konferenco. Istočasno so pa imeli tudi tvorničarji za sladkor konferenco, na kateri so sklenili, da poizkusijo ceno sladkorja dvigniti pri kilogramu še za dva dinarja.

Obletnica požara narodnega doma v Trstu. V torek, dne 13. julija 1920 so fašisti požgali tržaški narodni dom. Pri požaru je bilo mnogo oseb mrtvih. Fašisti so z revolverji v rokah zabranili gasiti požar.

Hinko Smrekar 50-letnik. Znani slikar, risar in grafik Hinko Smrekar je izpolnil te dni 50 let življenja. Smrekar delavstvu ni neznan; spominjamo se še na uspelo serijo revolucionarnih razglednic, ki jih je narisal ob prevratu in jih je leta 1919 izdala Socialna matica in na globoko občutne karikature Cankarja v prvem koledarju Cankarjeve družbe. Nedosežen je Smrekar v karikaturi in satiri, v kateri hudomušno razgalja

borniranost naše družbe. Želimo mu še mnogo let.

Razstava del slavnega jugoslovanskega kiparja Ivana Meštrovića, ki je bila v Pragi v belvederskem parku otvorjena 15. maja, bo te dni zaključena. Obiskalo jo je dosedaj že nad 40.000 obiskovalcev.

Dr. Ellenbogen Viljem — sedemdesetletnik. Dr. Viljem Ellenbogen, po poklicu zdravnik, spada gotovo med najpomembnejše delavce v avstrijski socialni demokraciji. Ellenbogen je bil najožji sodelavec pokojnega dr. Viktorja Adlerja (tudi zdravnik) in prav ta dva imata v borbi za splošno in enako volilno pravico največ zaslug. Ellenbogen se je boril že kot mladenič za ljudske svoboščine z največjim idealizmom, ki ga je ohranil do danes. Njegovo in dr. Adlerjevo delo je v glavnem zbudilo v avstrijskem delavstvu politično zavest in izvojevalo svoboščine, ki jih ima danes delavstvo. Ellenbogen je bil vedno skromen človek. Odličnih političnih funkcij ni maral. Razvoj delavskega gibanja mu je bil v ponos. Obenem je bil Ellenbogen izvrsten govornik, ki je v parlamentu kakor tudi na shodih imponiral s svojimi logičnimi in retorično dovršenimi govori. Poleg tega je bil Ellenbogen kot zdravnik velik človekoljub ter

Kdo je zažgal nemški parlament.

Ugotovitev mednarodne preiskovalne komisije.

Mednarodni preiskovalni odbor, ki pod predstvom profesorja Alberta Einsteina ob udeležbi haaškega mednarodnega sodnika Darzova (Zedinjene države) in angleškega tajnega svetnika Britta preiskuje, kako je nastal požar v nemškem državnem zboru, je zbral zadnje dni nov material, iz katerega je razvidno, da je parlament zažgala skupina fašističnih napadalnih oddelkov, in sicer okoli 30 oseb. Iz Nemčije je pobegnil voditelj tega oddelka in je pod prisego izpovedal, da se je požara v nemškem parlamentu sam udeležil. Oddelki se je skrili v predsedniških pisarnah. Na dano znamenje so fašisti po podzemeljskem zveznem rovu vdrli v parlament. V sejni dvorani so že prej nakupičili med klopmi gorljivi material, da je zaneten ogenj takoj vzplamtel. Po hodnikih so bile fašistične straže, da ni požigalcev nihče motil pri njih delu. Ko se je v sejni dvorani požar razgorel, so napadalne čete zopet odšle po podzemnem hodniku. Prej so pa še zavlekli v poslopje bivšega komunista Van de Lubbeja, ga preskrbeli z dokumenti in ga pozneje dali aretirati kot požigalca. — Rezultat preiskave potrjuje torej prvotno javno mnenje, čeprav je bilo uradno zanikano.

Alli si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

ima tudi v tem oziru izredne zasluge. Dr. Ellenbogen je pred desetletji večkrat govoril na shodih in konferencah v Sloveniji. Zlasti se je udeleževal sodelovanja v železničarski organizaciji. — Pridružujemo se tudi mi s čestitkami našemu vzornemu sobojevniku.

Tudi Avstrija in Madžarska pristopita vzhodnoevropskemu sigurnostnemu paktu? Na svojem povratku iz Pariza se bo sovjetski komisar za zunanjo politiko ustavil tudi na Dunaju, očitno z namenom, da tudi Avstrijo pridobi za pristop k vzhodnoevropskemu paktu, ki nudi odprta vrata vsem, ki se mu hočejo priključiti. Za Litvinovim namerna obiskati Dunaj tudi turški zunanji minister, Tewlik Ruždi Beg. Očitno pod dojmom teh obiskov, je Dollfuss povabil na Dunaj madžarskega ministra zunanjih poslov Gömbösa, ki je 9. julija tja prispel. Oficijelno se sicer nagaša, da so povod Gömbösevemu obisku samo reševanje gospodarskih vprašanj, vendar se izza kulis zamore zvedeti, da so tu tudi dalekosežnejši politični momenti merodajni. Dunajski »Tag«, ki ima dobre zveze s praškimi oficijelnimi krogi, odkrito priznava, da je povod istočasnih obiskov tako visokih diplomatov na Dunaju ta, da se pritegne Avstrijo in Madžarsko v krog podpisnic vzhodnoevropskega pakta, kar bi korenito izpremenilo vse politično obsežje centralne Evrope in bi mnogo doprineslo k normalizaciji in osiguranju mednarodnega miru v Evropi.

Končno dobi Avstrija mednarodno posojilo 500 milijonov šilingov, ki ji je bilo v Lausani obljubljeno. Porabila ga bo večinoma za odplačila kratkoročnih kreditov in za nabavo deviz.

Novo glasilo nemške socialno-demokratske emigracije je začelo izhajati v Slagelse na Danskem. Imenuje se »Neuer Vorwärts«, kakor ono, ki ga izdajajo v Karlovih varih na Češkem. Od tu se bo tajnim potom prenašal v Nemčijo in tam razširjal. Emigracija ima v načrtu še ustanovitev več podobnih glasil z istim namenom v Švici, Alzaciji in drugod.

Nemška revolucija je končana, dopoveduje nemški minister za notranje posle, dr. Frick, svojim nezadovoljnim pristajem, ki nočejo priznati, da jim je sedaj že veliko bolje, kakor pod prejšnjim režimom. Minister ponovno roti svoje napadalce, naj nikar več ne vršijo samolastnih posegov v industrijska in druga pod-

LETOŠNJE KNJIGE ČANKARJEVE DRUŽBE

bodo posebno lepe. Med njimi bo tudi znamenita knjiga »Dialektični materializem«. — Plačajte članarino 20 Din že zdaj!

jetja, in naj več ne postavljajo tja svojih komisarjev. Revolucija je sedaj nastopila pot evolucije in graditvenega dela, ki mu samolastni posegi posameznih oddelkov le škodujejo. Razširjanje govoric, da revolucija še ni končana, ali da bo potrebna še druga revolucija, se bo smatralo za sabotažo in se bo najstrožje kaznovalo. Ze obstoječi komisarijati se imajo vsestransko proučiti v koliko so še potrebni, novi se pa ne smejo več postavljati, izvzemši, da to stori državna vlada. Kdor bi na lastno pest posegel v kakršnekoli gospodarske ali upravne posle, se bo smatral kot prikrit pristaš marksizma in se bo kot s takim z njim postopalo. — Kakor je videti, bi nacionalni socialisti sedaj radi zavrli gibanje, ki so ga sprožili. Ta posel pa je nevaren, lahko pridejo sami pod kolesa.

Ne morejo jih še zatreti. Zadnje dni zopet poročajo iz Nemčije o raznih akcijah proti komunistom. V Hamburgu so odkrili novo komunistično organizacijo s široko razpredenim propagandnim aparatom in tajno tiskarno. V Nürnbergu so komunisti ubili nekega Hitlerjevca. V berlinskem predmestju Britz so pri neki raciji v stanovanju nekega komunističnega našli veliko ročnih granat. V koloniji »Nova Moskva« so pri tamšnjih komunističnih in socialno-demokratskih prebivalcih bile izvršene hišne preiskave, pri katerih se je našla velika množina propagandnih tiskovin in tudi orožja.

Katastrofalne poplave v Podkarpatski Rusiji. Iz Užkoroda poročajo, da je v občini Vykok porušilo naraslo vodovje od 547 poslopij, kolikor jih šteje občina, 291 hiš in 182 gospodarskih poslopij. 2000 prebivalcev je brez strehe. Tudi v okraju Sevlhus je mnogo zgradb porušeni. Skupna škoda, ki sta jo prizadeli zadnji dve povodnji v Podkarpatski Rusiji, znaša 50 milijonov čehoslovaških kron.

Na Japonskem so odkrili teroristično organizacijo »črnega zmaja«, ki si je nadela nalogo, pobiti vse japonske ministre.

Prekosaharska železnica bo predmet resnih razpravljanj na eni izmed prihodnjih sej francoskega parlamenta. Ta železnica naj bi omogočila neprekinjeno potovanje s francoske obale, severne Afrike v osrčje črnega kontinenta pri Segon ali Niamyu. Proračun za gradnjo predvideva približno tri milijarde frankov. Delalo bi 6 do 8 let najmanj 50.000 delavcev. Z gradnjo te železnice se soglašajo vse francoske stranke: gospodarstveniki, ker se bo z njo lahko izkoristilo 400.000 ton bombaža in drugih produktov, ki se pridelajo v osrednji Afriki, vojni krogi, ker bodo lahko uporabili 20 milijonov črncev za bodočo »varnost« Francije in socialisti, ker bodo v prihodnjih letih lahko ogromne mase brezposelnih našle zaposlitev. Če se še pozneje posreči uresničiti dolgotrajne sanje francoskih stratežev in ekonomov (ki niso tehnično nemogoče) in zgraditi pod gibraltarsko morsko ožino 30 km dolgi podmorski tunel, se bodo potniki lahko v Parizu vsedli v komfortni vagon in bodo lahko izstopili nekje v južni Afriki, ne da bi jim bilo treba presedati. — Italija pa te francoske načrte s skrbjo zasleduje, ker se boji, da bi jo francoska podjetnost ne izpodrinila iz njenih afriških postojank.

Izum, ki ga kaže g. Stefan Horvat, zaposleni privatni uradnik iz Celja, ima veliko praktično vrednost za vsako gospodinjstvo, za to se bo ta predmet našel s časom na vsakem ognjišču. Vsaka gospodinja in kuharica naj pomisli, kaka blagodat je ta izum, zakaj, odlej dalje si bodo le še one kuharice opekle roke in prste, ki tega ročaja za premikanje vročih loncev in kaserol na ognjišču ne bodo imele. Je to enostaven ročaj, s katerim primeš lonec ali kaserolo za roč in ga brez skrbi povlečeš po ognjišču sem in tja, ne da bi se poparil in da bi se med premikanjem kaj polilo, ker je posoda z vsebino trdno prijeta z ročajem.

Ljubljana.

Izlet »Prijatelja Prirode« na Begunščico. Podružnica »Prijatelja Prirode« v Ljubljani priredi za svoje člane in članice v nedeljo, 16. julija izlet na Begunščico. Zbirališče na glavnem kolodvoru v Ljubljani pred odhodom izletniškega vlaka na Gorenjsko. Peljemo se do Radovljice, povratek na Radovljico. Vožnja polovična. Vodja izleta s. Tone Prezelj. Vabljeni tudi nečlani! — Izletniški odsek.

Maribor.

Ne hodite iskat dela v Maribor! Mestno načelstvo razglasa, da so netočna poročila listov, ki so razglasili, da bo tovarna Hutter rabila veliko število delavcev radi povečanja svojega obrata. Na podlagi teh poročil prihajajo v Maribor od vseh strani, celo iz najoddaljenejših krajev naše države, delavci (nekateri s svojimi družinami), da bi tukaj dobili zaslužek. Ker pa ne dobijo dela in so vsi brez sredstev, se obračajo radi najnujnejše pomoči za prehrano in prenočišče na socialno-politični oddelek mestnega načelstva, ki je primoran, da jih odpravlja nazaj v njihove domovinske občine. Iz navedb vseh je razvidno, da bodo prišli v Maribor še drugi delavci, ker povsod prevladuje mnenje, da je v Mariboru dovolj dela na razpolago. Tvrdba Hutter bo rabila največ 200 mlajših delavk, da se izvežbajo v predilniški stroki. Sprejemale pa se bodo samo domačinke iz Maribora in morda iz najbližje okolice.

Tako se ne varuje občinska imovina. Na koncu Tomšičeve ulice stoji sredi Aleksandrove ceste občinski železni plug za paranje cestišča ob tlakovanju. Masiven železni stroj leži tam že tri mesece, izpostavljen vsakodnevnim nalivom in je začel že močno rjaveti. Vsak večer se prižiga na njem lučka, da se kako vozilo vanj ne zaleti, da se zdi kakor da predstavlja mariborski grob neznanega junaka. Če bi vsaj komu prišlo na misel, da bi ga s kako ponjavo pokril, dokler se ne bo zopet rabil.

Sigurne smrti v valovih Drave je minulo sredo rešil s. Karl Pečnik 14-letnega dijaka Adolfa Kaiserja, ki je hotel preplavati Dravo, je pa sredi reke omagal. Požrtvovalni sodrug Pečnik se je kopal na nasprotnem bregu Drave in ko je zaslišal klice na pomoč, je hitro plaval k potapljajočemu ter ga zadnji trenutek rešil sigurne smrti.

Izlet v Graz. Začetkom septembra (2. in 3.) priredi SK »Svoboda« izlet v Graz, kjer bo nastopila proti tamošnjim občinskim nastavljenecem. Teža izleta se lahko udeležijo tudi ostali sodruzi, ki hočejo to priliko izkoristiti za potovanje v Gradec. Ker se bo potovalo z avtobusi in s skupnim potnim listom, bodo stroški mnogo manjši kakor običajno. Prijavnina, potni list in vizum bodo znašali Din 48.— Prijava se sprejmejo do 20. julija v društvenem tajnistvu, Sodna ulica 9, II. nadstropje, kjer se dobijo tudi vse potrebne informacije.

Popis konj, vprežnih voz in biciklov od strani vojaške komisije mariborskega vojaškega okrožja se vrši dne 19. (za lastnike do črke M) in 20. julija za ostale, vsakokrat od 15. do 19. ure in za zamudnike naslednji dan, dne 21. julija na sejmiskem prostoru mestne kladnice.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisarne, kuhinje v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Naši sodruzi so prevzeli bivšo prodajalno Kodesa na Krnjača Petra cesti 31 in obratujejo v novi zadrugi naprej. Kakor se je doslej pokazalo, je videti, da bo zadruga boljše uspevala kot prejšnja, ker si je že v tem kratkem času — od meseca maja — pridobila dosti novih odjemalcev. Celjsko delavstvo se pričinja gospodarstva zopet zavedati, da je zadrugo gospodarstvo, ako gre v praviem tiru, zanj še najugodnejše. Zato smatra, da je posebno v teh hudih časih najbolj potrebno, da se oklene te edine svoje gospodarske ustanove in dela v nji vsopredno s strokovnimi organizacijami. Želimo, da bi ne bilo sodruga in sodružice, delavca in delavke, ki bi se ne priključila tej zadrugi. Celjani imamo v zadruginstvu precej izkušenj, ki so nas izmodrile. Glavna napaka pri vsem prejšnjem delu je bila pač ta, da se delavstvo ni zavedalo, kam spada. Zato pa danes

O vojni.

O vojni noče govoriti nihče več. Ze nekaj let se to naglašja in kar naprej ponavlja.

Toda, dokler je v veljavi oni stari zakon, po katerem isti vzroki povzročajo in izzivajo iste posledice, ne smemo razpravljati o vojni kot o zgodovinski stvari, nego kot o današnjem ali bodočostnem dogodku. V vsakem slučaju pa velja to pravilo za vzroke vojne. **Henri Barbusse.**

še tudi teka večkrat semintja, a ne najde nikjer zaščite. Tisti, ki so imeli od njega koristi, to je privatna trgovina, se ne brigajo zanj, ker to ni njih interes, v lastnih zadrugah pa si delavstvo ni ničesar ustvarilo vsled svoje nezavednosti. Leta 1919. je pristopilo k takratnemu konzumu 1600 članov. Če bi bili vsi, vključno protigigantiji, vzdržali, kakšna močna ustanova in zasloba celjskega delavstva bi lahko bila ustvarjena! Zato novo zadrugo in njeno vodstvo, ki nam jamči za solidnost in poštenost zadruge, toplo pozdravljamo in pravimo: Z združenimi močmi — naprej za dobrobit celjskega in vsega delavstva!

Trbovlje.

Z ozirom na govorice, da se tombola »Počitniškega doma« ne bo vršila v nedeljo, 16. t. m., sporočamo sledeče: Ker smo dobili dovoljenje od ministrstva že preje, se je nam dovolilo, da priredimo tombolo v nedeljo, 16. t. m. in se torej vrši nepreklicno ob 3. uri popoldne, na dvorišču Delavskega doma. Pred in po tomboli je koncert delavske godbe. Torej v nedeljo vsi na tombolo, da zgradimo čimpreje »Počitniški dom« na Mrzlici za našo deco.

Jesenice.

Akcija v pomoč brezposelnim trboveljskim rudarjem. Jeseničani se prav dobro zavedajo kako težko je njih rudarskim sotrpnikom, ki gladujejo in stradajo v črni trboveljski kotlini. Prav zaradi tega je tudi akcija v pomoč trboveljskim rudarjem nalezela na Jesenicah na tako razumevanje in tako velik odziv. Prvi, ki je začel z akcijo, je bil — dasi se to povsod pozablja — Savez metalnih radnika, in z njim seveda tudi Zveza delavskih žena in deklet. Takoj se je videlo, da jeseniški sodruzi razumejo situacijo in doslej je bilo treba naročiti bloke že trikrat. Poleg tega je Savez zastavil tudi ves svoj vpliv v jeseniški Bratovski skladnici in dosegel, da se je ponovno poklonilo za brezposelne rudarje Din 10.000, kakor se je že pred nekaj meseci poklonilo Din 15.000. Tudi dar, skupno Din 25.000 gre iz brezposelnega sklada, ki ga zbirajo kovinarji sami, in zasluzi vse priznanje in posnemanje. Potem je začela akcija še občina, ki je poklonila svoji akciji Din 2000, kovinarski pa še poleg tega Din 200 in tudi druga društva. Kakor vse kaže, bodo trboveljski rudarji od svojih jeseniških sotrpinov dobili lepo pomoč kot znak delavske solidarnosti in videti je, da je akcija, ki jo je začela Strokovna komisija in njej pridružene svobodne strokovne organizacije, uspela prav tako kakor v drugih krajih izredno dobro tudi na Jesenicah.

Kopalnice na Jesenicah. Zgodovina jeseniškega javnega kopalnišča je precej znana. Prvi načrt za javno letno kopalnišče je imela v letu 1927 napravljen in predviden naša Stavbena in gostilniška zadruga »Delavski dom« na Savi-Jesenicah za sedanjim »Delavskim domom«. Vendar ta načrt ni prišel do realizacije, ker ga je v glavnem spodbila jeseniška občina, češ, da bo gradila lastno kopalnišče. Tako je ostalo samo pri spodbijtu zadrugnega kopalnišča in pri obljubi, občina pa ni zgradila ničesar. Lani smo poročali, da bo zgradil tako kopalnišče privatnik g. Andrej Čufer, veletrgovec in bivši župan na Jesenicah. To javno kopalnišče zdaj stoji. Na zunaj kakor na znotraj je to kopalnišče lično in lepo, samo zdi se nam, da je večina Jeseničanov nad njim razočarana. Ima dve bistveni hibi: voda se ne greje in ker se črpa iz Save ima toploto Save, v kolikor je ne ogreje solnce. Zaradi tega je voda razmeroma mrzla in je v zadnjih vročih dneh dosegla komaj 20° Celzija, kar je tudi za Jeseničane, dasi imajo mrzlo kri, precej hladno. Druga napaka pa je to, da voda ne bo niti najmanj tekla skozi kopalnišče, nego bo stala v kopalnišču po vseobih zatrdilih cel teden dni. Nam se to vidi malo predolgo, dasi je pri vstopu v kopalnišče preskrbljeno za vse naprave za čiščenje, tako kopal za noge kakor tudi prhe. Kljub vsemu pa voda ne bo mogla ostati teden dni snažna in kopalnišče — če ne mreje — bo vsaj v drugi polovici vsakega tedna vse prej kakor — kopalnišče. Poydarjamo se enkrat: kopalnišče je lično in lepo, samo ti dve bistveni napaki ga za enkrat kvarila in sta mnogo Jeseničanov razočarali. To sporočamo kot jeseniški kronisti, zlasti omeniajoč, kako je zaradi nasprotovanja gotovih krogov prišlo namesto do zadrugnega kopalnišča do kopalnišča, ki je last enega samega človeka. O ostalih stvareh bomo o potrebi še poročali.

Proslava zadrugnega dne na Jesenicah. Proslava zadrugnega dne se vrši na Jesenicah v nedeljo, dne 23. julija t. l. z zadruginim zborovanjem v dvorani Delavskega doma na Savi ob 10. uri popoldne. To zborovanje se vrši za vsa oddelališča jeseniškega revirja Splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko, za Splošno hranilnico in poslovilnico za Jesenice in okolico r. z. z o. z. in vse strokovne in delavske organizacije. Vse sodruge vabimo, da se zborovanja udeležijo v največjem številu.

Henko

Henko Henkel-jeva soda za pranje in čiščenje je za namakanje perila neobhodno potrebna. Henko raztopi umazano ter vam prihrani vso ostalo predpranje. Pazite vedno na naziv in omot z znakom leva.

12. delavski tečaj — v Rogaški Slatini.

V nedeljo, dne 16. julija, priredi mariborska Strokovna komisija zopet socialni tečaj za delavstvo okrog Rogaške Slatine, ki bo že dvanaesti socialni tečaj iz zadnjih mesecev, ne vstevši Maribora samega. Ti tečaji so se izkazali kot skrajno potrebni za oživiljenje našega strokovnega pokreta, za utrditev strokovnih organizacij in delavskega časopisja.

Tečaj v Rogaški Slatini bo začel ob 8. uri jutraj v prostorih gostilne »Takalca« in bodo predavali o socialni zakonodaji, strokovnih organizacijah in delavskem časopisju urednika Erzen Viktor in Jelen Adolf ter dr. Avg. Reisman.

Ob priliki tega tečaja bo prišlo iz Maribora tudi več drugih sodrugov, da obiščejo zavedno delavstvo med Rogaško Slatino in Rogatecem.

Medtem smo dobili že tudi iz več drugih krajev poročila, da bi se vršili tudi tam socialni tečaji. Po možnosti bomo željam ustregli in prosimo, da nam sodruzi pravčasno sporočijo, kedaj in kje si želijo tečaje. Morajo pa seve skrbeti, da bo udeležba delavstva polnoštevilna.

Ptuj.

S. Anton Podlaha — 60-letnik. Dne 12. junija je tiho obhajal svoj 60. rojstni dan naš Antone, stari zadrugar, strokovničar in borec za delavske pravice. Vrlemu sodrugu, možu kremenitega značaja, iskreno čestitamo in želimo, da bi poleg svoje ne-sebične in požrtvovalne družice dočakal še mnogo let!

Helena pri Črni.

Konec majniških večerov. Gospod J. Sablatnik nas prosi, da naj priobčimo pojasnilo k notici, ki je izšla v našem listu pod gornjim naslovom. Pravi, da njegovo stanovanje ni veliko in da so se majniške pobožnosti vršile samo v eni sobi, da torej on ni kriv pomanjkanja stanovanj in pa da morajo delavci stanovanja dražo plačevati. Pobožnosti je vodila le njegova žena, ki je pa sama ob zaključku, 31. maja, razdehla kekse med otroke. — (Ker nimamo nič proti temu, da se čuje tudi druga plat zvona, smo gornje objavili; obenem pa priporočamo vsakomur, da zgornjo izjavo g. S. primerja z notico v št. 49. »Del. pol«, z dne 21. junija. Op. ur.)

Če gre »Führer« incognito v kino . . . Božanstveni Hitler je šel nekega dne brez spremstva in nepoznan v nek berlinski kino. Dvorana je bila skoraj prazna, par zaljubljenih parčkov je sedelo v temni loži in ducat križem kljukastih napadalcev je stalo na hodniku kot »varnostna« straža. Ko je med zvoki Horst-Wesel-himne pokazal tednik Ufe Hitlerjevo sliko, so vsi navzoči kakor na povelje vstali, samo Hitler je v svoji skromnosti obsedel. Tedaj pa ga je nekdo od zadaj dregnil v rebra in iz teme je zaslišal šepet: »Idiot, vstani vendar! Če te napadalec vidijo sedeti, te ubijejo! Se res ne izplača radi tega trapastege Adolfa!«

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka: V Znamenju Halleyeve repatice? Piši na upravo »Delavca« v Ljubljani, poštni predal 290, da Ti jo pošljejo! / Broširana stane 16 Din, vezana pa 25 Din. Knjiga je zelo lepa.

Zadruga „Počitniški dom“ priredi svojo I. tombolo v Trbovljah

16. julija t. l. na dvorišču Delavskega doma

Mihevc Nace:

Zlet v pekel.

Pomisl! Samo pomisl! Na vsak način je hotel, da bi šla z njim v hotel „Bristol“, več, da sem se ga komaj otresla. Vse mogoče mi je obljubljal.

»Oh, kaj ti pa more dati, ta siromak!? Saj niti pet milijonov ne premore!«

»Neglede na to! Pubi, saj veš, da sem samo tvoja,« reče Trudi in se mu privije.

Na dvorišče hotela tiho pridrsa elegantna limuzina, iz nje izstopi Giftler z elegantno damo. Vida se ozre in zakliče: »Bravo! Giftlek je tu, vrnil se je.«

»Nisi odpotoval v Berlin?« ga vpraša Niederinger.

»Ne, sestral sem se z Renejem, delegatom, saj ga poznate? Stopetdeset galonov fosfogeni sem mu nartil — dosti je dela za danes. Otroci, sedaj pa tisto presenečenje, ki

sem vam ga obljubil. Napravil bomo izlet, ker smo pa že povsod bili, predlagam, da napravimo zlet v Pekel. Kaj pravite, ali ne bo zanimivo?«

»Hura! Bravo, Giftlek — ajdmo v pekel — izvrstna ideja, toda treba nam več okrepčila,« so kričali vsi vprek.

Po lepi vijugasti cesti, posuti s snežnobelim peskom, so se pripeljali do velikih železnih vrat. Nad vratmi se je vil iz dveh zlatih posod, tajinstven zelenkast plamen. Niederinger izstopi in pritisne na velik diamant v vratih. Bliskoma se prikaže v žarki luči čudna postava, ki s piskajočim glasom vpraša, kaj želi.

»Prišli smo, da si ogledamo, kako je kaj pri vas tu doli, povzamem besedo najpogumnejši Niederinger.

»Koga smem javiti,« vpraša čudak.

Vsi štirje sežejo v listnice in mu izročijo vsak svojo vizitko, ki jih vrtar odnese tajniku pekla, da jih prečita. Takoj ga je sama prijaznost in

z nešteti pokloni vodi družbo po peklu.

Tajniku pekla so se oči svetlikale enkrat ognjenordeče, pa zeleno in zopet belo; s finimi maniranim in elegantnimi kretnjami je vodil družbo po peklu in jim razkazoval muke duš v peklu. Hodili so od oddelka do oddelka. V prvem oddelku so bile nad velikanskimi svinčenimi kasonami napete mreže. Na teh mrežah so počivale vse one duše marijinih družb, katere so grešile v svoji organizaciji. Od stropa je nanje kapljala žveplena kislina, grozovito so se zvižgale v bolečinah. Elza, Truda in Lili so z rokami zakrile obraze. V grozi so se jele tresti kakor šiba na vodi. V drugem oddelku so bili mali tatovi zemelj, srajc, čevljev in sličnih drobnarij. Tam je bila velika steklena soba, v kateri je mrgolelo na milijarde moskitov, ki so grešnike neprestano pikali in jim sesali kri.

»Grozno, kako tu ljudje trpe!« pravi Lili.

Generalni ravnatelj Giftler se skloni vmes in pripomni:

»Kaj hočeš, dušica, nepošteni so bili, kakor one v prvem oddelku, ki niso morale spoštovale.«

»Mene kar duši!« Niederinger jo potrepta po rami in ji veli:

»Saj taki angeli kakor si ti, ne pridejo tu sem!«

In šli so dalje. Videli strašne prizore, končno pa so prišli v neskončno dolgo kurilnico. Vsem se je zablščalo, in jim vid jemalo. Hudobci pa so plesali krog velikih kotlov po kurilnici in se smejali. Truda vpraša tajnika:

»Kdo pa pride tu sem?«

»Tu so pa sami nepokorneži, puntarji in slični,« ji hudobec prijazno odgovori.

»In tako morajo trpeti ti siromaki,« pristavi Lili.

»Saj to tudi zaslužijo, k temu jih nikdo ni silil,« pristavi Giftler. »Tako je!« pritrdi Jeftinovič vmes.

(Konec prihodnjič.)

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom težke izgube našega nad vse ljubljenega sina

MILANA MAJHENIČA

mehnikarja,

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni I. delavskemu kolesarskemu društvu in njenim članom za spremstvo, kakor tudi društveni godbi in tajniku s. Perkotu za nagrobni govor, dalje pevskemu društvu „Zarja“ za prednašane žalostinke tvrdki J. Gustinčič za podporo in končno vsem prijateljem in znancem ki so blagodejno pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Pobrežje pri Mariboru, dne 11. julija 1933.

Žalujoči starši, sestra in ostali sorodniki.

RAČUNSKI ZAKLJUČEK

Konzumnega društva za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani
za poslovno leto od 1. januarja 1932 do 20. decembra 1932.

Aktiva:		Pasiva:	
1. Gotovina	Din 76.163.74	1. Deleži	Din 1.343.787.46
2. Blago	Din 3.507.841.60	2. Hranilne vloge	Din 5.634.212.67
3. Dolžniki	Din 3.239.670.86	3. Dobavitelji	Din 1.865.284.85
4. Efekti in naložbe	Din 48.656.17	4. Hipoteke	Din 2.130.613.22
5. Nepremičnine	Din 3.179.624.05	5. Skladi:	
6. Inventar	Din 608.563.55	rezervni	Din 200.835.95
7. Izguba	Din 740.547.11	garanc. uslužbencev	Din 174.618.42
		posmrtninski	Din 51.714.51
	Din 11.401.067.08		Din 11.401.067.08

Račun izgube in prebitka:

izguba:		prebitek:	
1. Upravni stroški	Din 511.022.57	1. Kosmati prebitek:	
2. Plače	Din 898.996.73	Ljubljana	Din 802.596.81
3. Socialno zavarovanje	Din 135.342.70	Maribor	Din 138.716.44
4. Najemnine	Din 95.274.—	Prevalje	Din 686.876.30
5. Davščine in takse	Din 138.639.23	2. Razno	Din 59.083.08
6. Obresti	Din 544.544.54	Izguba	Din 740.547.11
7. Odpisi	Din 38.179.02		
8. Zavarovalnine	Din 12.415.—		
9. Razno	Din 53.405.95		
	Din 2.427.819.74		Din 2.427.819.74

Izkaz članov: stanje 31. decembra 1931 15.948 članov.
pristopilo 75
izstopilo 387
stanje 20. decembra 1932 15.636 članov

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Nalagajte svoje prihranke v Štajerski hranilnici!

Štajerska hranilnica in posojilnica, r. z. z o. z. v Mariboru

vabi na

IV. REDNI OBČNI ZBOR

Ki se vrši v soboto, dne 29. julija 1933 v Delavski zbornici v Mariboru. Sodna ulica 9/II, ob 17. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega zaključka za l. 1932.
5. Volitev novega načelstva.
6. Razno.

Načelstvo.

> DRAVA <

zavarovalnica Maribor, zavaruje osebe do 80 let starosti, doto, gospodarsko osamosvojitve, kolesa. Zahtevajte prospekte. Sprejemamo zastopnike.

PRISTOPAITE K ZADRUGI

„DELAVSKI DOM“

Maribor, Frankopanova ulica 1.

Godba I. Delav. kolesarskega osrednjega društva za Dravsko banovino v Mariboru.

VABILO NA

USTANOVNO VESELICO

katera se vrši dne 16. julija 1933 pri Reibenschuhu na Pobrežju. — Začetek ob 15. uri. Vstop prost. — Spored: Ples, šaljiva pošta, zvonec sreče itd. — Sodeluje tudi lastni šramel-orkester.

Ker je čist dobiček namenjen za nabavo novih še manjkajočih instrumentov, vljudno prosimo za obilen obisk. Odbor. — V slučaju neugodnega vremena se vrši prireditev naslednjo nedeljo, dne 23. julija 1933.